

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SK 28
7/16126

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- 3 7 3 7
Konu : Soru Önergeleri

22 KASIM 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 05.10.2010 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-25222 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Kütahya Milletvekili Alim IŞIK'a ait 7/16124, Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI'ya ait 7/16125, Afyonkarahisar Milletvekili Abdülkadir AKCAN'a ait 7/16126, 7/16138, Isparta Milletvekili Mevlüt COŞKUNER'e ait 7/16127, Isparta Milletvekili Süleyman Nevzat KORKMAZ'a ait 7/16128, Gaziantep Milletvekili Akif EKİCİ'ye ait 7/16129, Mersin Milletvekili Vahap SEÇER'e ait 7/16130, 7/16133, 7/16136, İstanbul Milletvekili Atila KAYA'ya ait 7/16131, Edirne Milletvekili Bilgin PAÇARIZ'a ait 7/16132, Muğla Milletvekili Fevzi TOPUZ'a ait 7/16134, Batman Milletvekili Bengi YILDIZ'a ait 7/16135, İstanbul Milletvekili Ahmet TAN'a ait 7/16137, Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/16139, 7/16142, 7/16150, 7/16151, 7/16152, 7/16153, 7/16154, Afyonkarahisar Milletvekili Halil ÜNLÜTEPE'ye ait 7/16140, Adana Milletvekili Yılmaz TANKUT'a ait 7/16141, 7/16148, Balıkesir Milletvekili Hüseyin PAZARCI'ya ait 7/16143, İzmir Milletvekili Selçuk AYHAN'a ait 7/16144, Adana Milletvekili Hulusi GÜVEL'e ait 7/16145, 7/16146, Kırklareli Milletvekili Turgut DİBEK'e ait 7/16147 ve Tokat Milletvekili Reşat DOĞRU'ya ait 7/16149 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1. Görüş 7/16124, 7/16125, 7/16126, 7/16138, (8 sayfa)
2. Görüş 7/16127, 7/16128, 7/16129, 7/16130, 7/16133, 7/16136 (10 sayfa)
3. Görüş 7/16131, 7/16132, 7/16134, 7/16135, 7/16137 (12 sayfa)
4. Görüş 7/16139, 7/16142, 7/16150, 7/16151, 7/16152, 7/16153, 7/16154 (13 sayfa)
5. Görüş 7/16140, 7/16141, 7/16148, 7/16143, 7/16144 (10 sayfa)
6. Görüş 7/16145, 7/16146, 7/16147, 7/16149 (7 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Abdülkadir AKCAN

Afyonkarahisar Milletvekili

Esas No

:7/16126

Afyonkarahisar ilinde yaklaşık üç yıldır Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından haşhaş tohumu dağıtılmaktadır. Dağıtılan bu tohumluklar bölgemize uyum sağlayamadığı için hasat zamanına yakın kapsülü küçülmüş, kararmış ve taneleri toz halini alan ürün oluşmaktadır. Bu durum tanede ve kapsülde çiftçiye zarara uğratmaktadır. Çiftçimiz haşhaş ürününe güvenip tarladan alacağı ürüne karşılık borçlanmış ve ürün alamayınca daha mağdur duruma düşmüştür. Ekilen yerli tohumlarda hiçbir problem olmayıp, sadece Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından dağıtılan tohumlarda her sezon sonunda bu ve benzeri adaptasyon yetersizliği ve buna bağlı olarak oluşan hastalıklar nedeniyle sorun yaşanmaktadır. Toprak Mahsulleri Ofisinin bölgedeki yetkilileri ile her ekim öncesi yapılan istişarelerde ofisin; dağıtılan tohumların arkasında olduğunu, çeşidin bölge şartlarına uygun olduğunu beyan etmesine rağmen, yüzyıllardır aynı bölgede kullanılan yerli tohumlarda hiçbir sorunla karşılaşmamaktadır. Konuyla ilgili olarak bölgede tespit edilen ve yukarıda belirtilen hususlar ışığı altında;

SORU 1) Aynı bölgenin nispeten dar sayılabilecek aynı havzasında dahi, halk elindeki haşhaş tohumlarına göre yukarıda belirtilen özellikler göstererek neredeyse hiç verim alınamayan ıslah edilmiş haşhaş tohumlarının neden olduğu sorunlarının kaynağı araştırılmış mıdır?

CEVAP 1) Haşhaş tarımında verimliliğin, kârlılığın ve rekabet gücümüzün artırılması amacıyla 1983 yılından bu yana Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) bünyesinde ve Tarımsal Araştırma Kuruluşları, üniversiteler ile yapılan ortak projeler dahilinde haşhaş tohumu ıslah çalışmaları sürdürülmektedir. İlgili kuruluşlarla sürdürülen ıslah çalışmaları her yıl mutad olarak yapılan geniş katılımlı koordinasyon toplantılarında değerlendirilerek konu ile ilgili tüm uzmanların görüşleri alınmakta ve bir sonraki yılın çalışma programları belirlenmektedir. TMO bünyesinde sürdürülen haşhaş tohumu ıslah çalışmaları sonucunda geliştirilen ve Bakanlığımızca tescilli bulunan % 0.8 ve üzerinde morfin ihtiva eden çeşitler geniş alanlarda tohumluk amaçlı olarak çoğaltılarak, 2002 yılından itibaren çiftçilerimize dağıtılmaya başlanmıştır.

SORU 2) Eğer araştırıldı ise etkenine göre (mantar, virüs, bakteri veya parazit) olumsuzluğun kaynağı nedir?

CEVAP 2) TMO'ca sözleşmeli yetiştiriciler vasıtasıyla ürettirilen sertifikalı tohumluklar, tohumluk tescil ve sertifikasyonu ile ilgili mevzuat gereği Bakanlığımız İl Müdürlükleri teknik personellerince üretim süreci içerisinde çiçeklenme ve hasat dönemlerinde kontrolleri yapılmaktadır. Yapılan kontrollerde, hastalıkla bulaşık olan ürünlerin tohumluk amaçlı olarak kullanılmasına müsaade edilmeyerek sertifika verilmemektedir. Bugüne kadar TMO tarafından dağıtılan tohumluklarla ilgili hastalık tespiti olmadığı gibi bu konuda herhangi bir üretici şikâyeti alınmamıştır.

SORU 3) TMO'un dağıttığı bu tohumlarda saptanan olumsuzluklara dayanan ve Bakanlığınız yerel birimlerince tutulan hasar ve verim kayıp tespit tutanaklarında belirtilen verim kayıplarını telafi etmek için ne gibi önlemler alınmıştır?

CEVAP 3) 2009/2010 tarım döneminde toplam haşhaş ekiliş alanlarının yaklaşık üçte birinde TMO tohumluklarının ekilişi yapılmıştır. TMO tohumluklarından kaynaklanan herhangi bir

hasar ve verim düşüklüğü yönüyle bir olumsuzluk tespit edilmemiştir. Ancak, haşhaş bitkisinin fizyolojik ve generatif gelişiminin yoğun olduğu Mayıs ve Haziran aylarında olumsuz iklim koşullarından dolayı fazla yağış ve sonrasında aşırı sıcaklığın, diğer bitkilerde olduğu gibi haşhaş bitkisinde de düzensiz gelişime ve olgunlaşmaya neden olduğu ve bunun sonucunda belirli bölgelerde mevzi olarak kapsüllerde kararmalar olduğu görülmüştür.

İklim koşullarından kaynaklanan kapsüllerdeki kararmalar, sadece TMO tohumluklarının kullanıldığı bitkilere özgü olmayıp kendi tohumunu kullanan çiftçi tarlalarında da meydana gelmektedir.

Kararmaların gözlemlendiği kapsüllerin olgunlaşmış olması ve içerisindeki morfin içeriğinde herhangi bir kayıp meydana gelmediğinin tespit edilmesi nedeniyle, üreticilerin bu kabil kapsülleri satın alınmıştır.

SORU 4) Çiftçinin kayıp ve zararını telafi etmek için belirleyeceğiniz önlemi nasıl ve ne zaman uygulayacaksınız?

CEVAP 4) Afyonkarahisar ili hinterlandında 2009/2010 tarım döneminde toplam 121.259 dekar fiili haşhaş ekim alanından 9.518 ton haşhaş kapsülü üretimi gerçekleştirilmiş olup, dekara ortalama verim 78 kg'dır. Bu verim son on yılın en yüksek verim değeri olup, haşhaş tarımının diğer tarımsal ürünlere göre daha fazla gelir getirici ürün olması nedeniyle yoğun haşhaş ekiliş talepleri bulunmaktadır.